

”Lähtekää rauhassa”

Messun tarkoitus

Puhe ”kaavasta” herättää usein kielteisiä mielleyhtymiä. Parempi lienee puhua järjestyksestä, jumalanpalveluksessa on aina jokin järjestys. Apostoli Paavali muistutti aikanaan: ”Kaiken on vain tapahduttava arvokkaasti ja hyvässä järjestyksessä”. Luterilaiset isät olivat tarkkoja siitä, että ihmisten keksimät jumalanpalvelustavat, perinteet tai rituaalit eivät ole pelastuksen kysymyksiä. Toisaalta kristillisen jumalanpalveluksen muoto ei voi olla mitä tahansa ilman että sillä on vaikutuksensa myös sisältöön. Jumalanpalveluksen syvimmästä tarkoituksesta ja päämäärästä luterilainen tunnustus sanoo muun muassa näin: ”Ylen suuri lohdutus sisältyy tähän opinkohtaan, jonka mukaan ensisijainen evankeliumin mukainen jumalanpalvelus on sitä, että haluamme Jumalalta vastaanottaa syntien anteeksiantamisen, armon ja vanhurskauden”.

Jumalan siunaamana arkeen

Messun päätöksen keskeiset aiheet ovat kiitos ja siunaus. Kiitämme Jumalaa hänen hyvistä lahjoistaan ja rakkaudestaan. Otamme vastaan Herran siunauksen. Jokaisen messun päätteeksi jumalanpalvelusta johtava pappi eli liturgi lähettää arjen keskelle, kun hän lausuu lähettämisen sanat: ”Lähtekää rauhassa ja palvelkaa Herraa iloiten”.

Messusta palataan arjen keskelle, sen kysymyksiin, iloihin ja huoliin, omaan kutsumukseemme. Jumalalta pyydämme voimaa ottaa elämä vastaan sellaisena kuin se eteemme avautuu. Kristityn elämä on Jumalan ja lähimmäisen palvelemista, Kristuksen seuraamista:

”Jumalan armahtavaan laupeuteen vedoten kehotan teitä, veljet: Antakaa koko elämänne pyhäksi ja eläväksi, Jumalalle mieluisaksi uhriksi. Näin te palvelette Jumalaa järjellisellä tavalla. Älkää mukautuko tämän maailman menoon, vaan muuttukaa, uudistukaa mieleltänne, niin että osaatte arvioida, mikä on Jumalan tahto, mikä on hyvää, hänen mielensä mukaista ja täydellistä” (Room. 12:1-2).

JORMA ERSTA

Messu tutuksi 4

Jumalanpalvelus Hyvinkään kirkossa.

Kristuksen seuraaminen merkitsee mielen uudistumista. Jumalan armo antaa elämälle uuden arvojärjestyksen. Elämä annetaan Jumalan käsiin, hänen huolenpitoonsa. Tämä tie on myös lähimmäisen palvelemista.

Pyhäpäivän merkitys

Jo luomiskertomuksen perusteella elämään kuuluu tietty rytmi: yö ja päivä, työ ja lepo, arki ja pyhä. Tämän löytäminen voi auttaa jaksamaan elämässä. Katekismuksen mu-

kaan ”pysähtyminen Jumalan eteen on lepopäivän syvin tarkoitus. Pyhäpäivän jumalanpalvelus on kohtaamispaikka, jossa Jumala itse puhuu meille ja me hänelle. Raamatun pyhästä sanasta opimme ymmärtämään, mitä Jumala meille sanoo ja miten hän vastaa rukouksiimme”. Jokainen pyhäpäivä muistuttaa siitä levosta, joka ihmisellä voi olla Jumalan yhteydessä. Kirkkorakennuskin pelkällä olemassaolollaan viestittää, että elämässä on kyse tärkeämmästä kuin tuottamisesta ja kuluttamisesta.

Arkiviikolla monenlaiset asiat täyttävät

pään. Kun viivähtää messussa tunnin ja tai puolitoista, niin katoamattomat asiat erotuvat katoavista ja elämän isot ja pienet asiat palautuvat oikeisiin mittasuhteisiinsa.

Juttusarjan pohjana on käytetty mm. materiaalia ”Palvelkaa Herraa iloiten. Jumalanpalveluksen opas”

Jyrki Rauhala

Jumalanpalvelusmusiikilla vuosituhantiset perinteet

On vaikea kuvitella millainen jumalanpalvelus olisi ilman musiikkia. Luterilaista jumalanpalvelusta on luonnehdittu sanakeskeiseksi. Virretkin ovat musiikiksi puettua rukousta, kiitosta ja ylistystä. Puhe ja musiikki täydentävät toisiaan ja luovat yhdessä kokonaisuuden, joka hoitaa ja rakentaa jumalanpalveluksen osallistujaa.

Hyvinkään seurakunnan johtava kanttori Erkki Hannonen kertoo kirkkomuusikon näkökulmasta jumalanpalvelukseen.

– Monet jumalanpalveluksessa ilmenevät asiat nousevat jo Vanhassa testamentissa kuvattua tempelipalveluksesta, jossa oli tarkoin määritellyt tehtävät papistolle ja soittajille. Jumalanpalveluksen musiikin taustalla on pitkä juutalais-kristillisen perinne. Vanhassa testamentissa on jo ”virsi-kirjana” Psalmien kirja. Uudessa testamentissa taas kerrotaan Jeesuksen ja opetuslasten laulaneen kiitosvirren pääsiäisaterian jälkeen.

– Raamattu siis osoittaa, että musiikki on aina ollut läsnä jumalanpalveluksessa.

Erkki Hannosen mukaan kirkkomuusikot ajattelevat, että musiikin tulee tukea ja olla linjassa jumalanpalveluksen sisällön kanssa.

– Mitä se käytännössä tarkoittaa ja miten näkyy, riippuu tietenkin muusikon omasta kokemuksesta.

Jumalanpalveluksen eri elementteihin viitattaessa Hannonen painottaa virsilaulun merkitystä.

– Virsien laulaminen on suurin osa jumalanpalveluksen musiikkia. Jos sen kelloitaisi, huomaisi, että se on todella iso osa jumalanpalvelusta.

Yksittäisten jumalanpalvelusten pitäjät, papit ja kanttori, kokoontuvat hyvissä ajoin suunnittelemaan niiden kulkua. Hannonen kertoo miten suunnittelu etenee.

– Yhteinen suunnittelu lähtee jumalanpalveluksen aiheesta, siitä mikä kirkkovuoden aika on menossa, mikä on kyseisen pyhän aihe, mitkä raamatun tekstit luetaan. Nämä kaikki teemoittavat jumalanpalvelusta ja musiikki sekä virret valikoituvat niiden mukaan.

Jumalanpalveluksessa laulettava ja kuultava musiikkia voi vaihdella hyvinkin paljon riippuen kirkkovuodesta ja aiheesta. Usein vain urut säestävät laulua, joskus messussa kuullaan yksinlaulua tai yksittäistä instrumenttia, toisinaan taas paikalla saattaa olla musiikkiryhmä ja kuoroja.

– Vaikka musiikin määrän vaihteluväli

voi olla hyvinkin suuri, jumalanpalveluksen tarkoitus ei ole olla konsertti. Musiikin tulisi olla aina osa jumalanpalveluksen sisältöä alusta loppuun, Erkki Hannonen korostaa.

Eri seurakunnissa jumalanpalveluksissa vierailleet ovat huomanneet että virsilaulu on jossakin hiljaisempaa ja jossakin vahvempaa. Erkki Hannosen mukaan vaihtelua voi nähdä myös Hyvinkäällä.

– Hyvinkään kirkko tilana vaatii enemmän ääntä kuin pienempi tila, jossa jo parikymmentä laulajaa täyttää äänellään salin. Kanttori voi auttaa virsilaulua valitsemalla sopivan sävelkorkeuden ja tempon. Urkujen äänikertojen valinnalla voidaan myös auttaa seurakuntaa virsilaulussa.

Jorma Ersta

JORMA ERSTA

Johtava kanttori Erkki Hannonen Hyvinkään kirkon urkupenkillä.